

010002

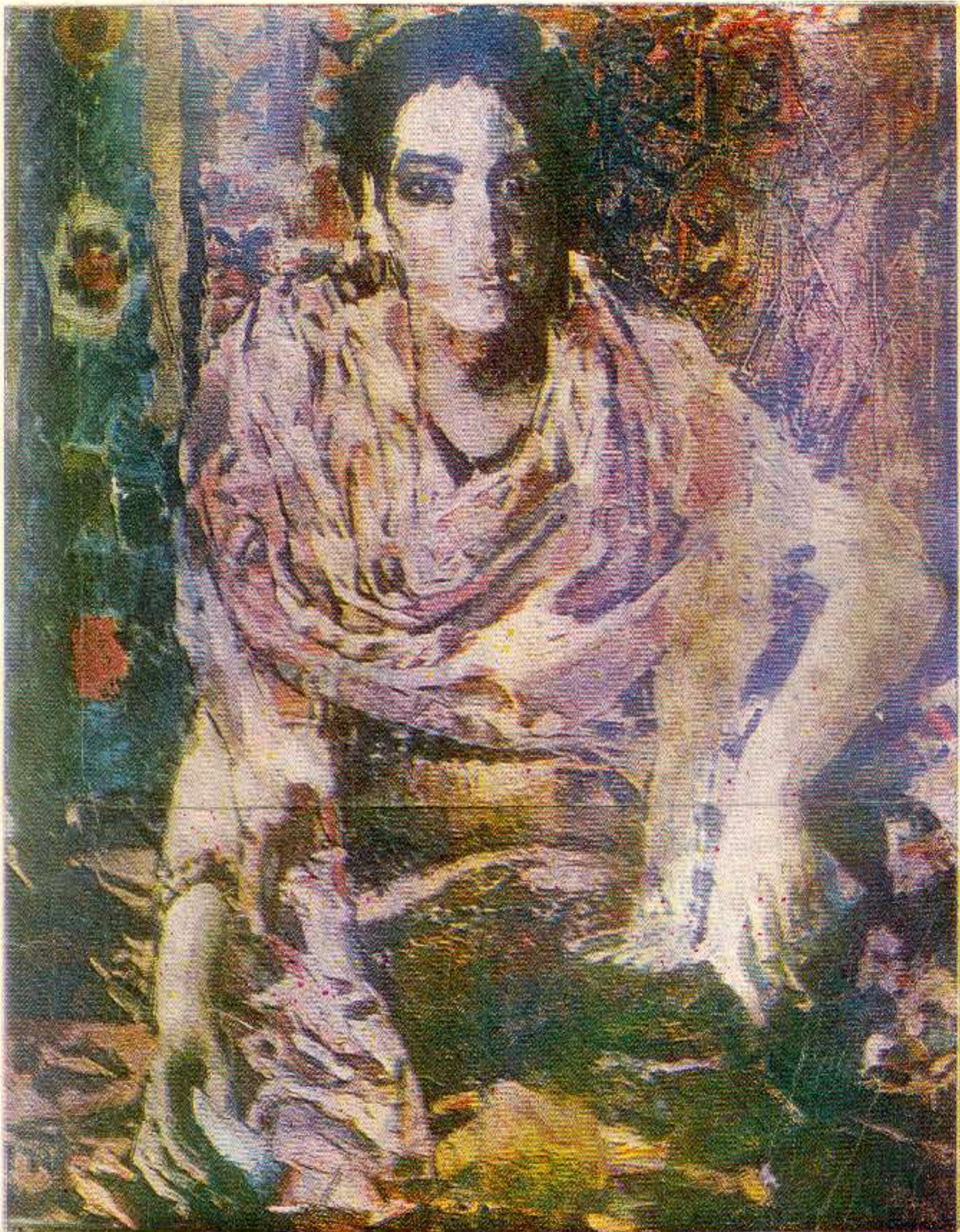
ISSN 0134-9848

780
1985/09

1985/3

საქართველო

ქართული
საზოგადოებრივი

გერმანულიდან

თარგმნა ზურაბ ბ. აბაშიძემ

1

AlFieri: «E la Fama?»

Gozzi: «E la Fame?»

ალფიერი: რაა მოხვეჭა სახელისა?

გოცი: რა ვუყოთ მშიერთ?

გეორგ ბიუხნერის (1813-1837) სახელობის პრემია დასავლეთ გერმანიაში ყველაზე საპატიო ლიტერატურულ პრემიათაგანია.

გოეთეს შემდეგ გერმანულ დრამატურგიას გეორგ ბიუხნერმა შესძინა მსოფლიო რეზონანსი, რევოლუციური მასების მესიტყვემ, სიტყვაკაზმული მწერლობის ჯადოქარმა. სულ ოცდასამი წელი იცოცხლა გენიალურმა ჰაბუკმა — ბელეტრისტმა, პუბლიცისტმა, ფილოსოფოსმა, მედიცინის დოქტორმა. მისი მემკვიდრეობა ერთმა ტომმა დაიტია მთლიანად. ესაა ორი დრამა, კომედია, ნოველა, პოლიტიკური პამფლეტი, თარგმანები და პირადი მიმოწერა.

დრამა „დანტონის სიკვდილი“ ერთი ამოსუნთქვით, ხუთიოდ კვირაში დაწერა მშობლების სახლში პოლიციის დევნიდან თავშეფარებულმა მწერალმა. საფრანგეთის ბურჟუაზიული რევოლუციის მიერ წამოჭრილი ურთულესი სოციალურ-ეთიკური პრობლემები უნატიფესი მხატვრული ხერხებითაა აქ ხორცილად შესხმული.

დაუმთავრებელი დარჩა „უოცეკი“, დრამა „სადაც ავტორს სცენაზე გამოჰყავს აბსოლუტიზმის მიერ უზომოდ შევიწროებული, ადამიანურ უფლებათა წართმეული პლებეი. ნაწარმოების ბათოსი იმის მტკიცებაა, რომ დანაშაული სოციალურად დეტერმინირებულია. „რა აიძულებს ადამიანს, რომ იცრუოს, მოჰკლას, იჭურდოს?“...

კომედია „ლენა და ლეონსი“ გმირები ბიუხნერმა ჭუჭა სამთავროში დაასახლა (იმდროინდელი დაქუცმაცებული გერმანიის ციციქნა პროვინციის გროტესკულ-ბაროდიული ხატი). სხარტი და მოკლე, შექსპირული მანერით შემკული სცენები მაღიმალ ენაცვლებიან ერთმანეთს. ამქვეყნიურ საქმეთაგან რომანტიკული განდგომა უპირისპირდება ცრუ საზოგადოებრივ აქტიობას. ფეოდალურ-არისტოკრატიული მოცალეობის თანამდევნი მოწყენილობა „მეფის კარის ეტიკეტის უაზრობა, მარტივი, მაგრამ შთამბეჭდავი სასიყვარულო ინტრიგის ფონზე ფილიგრანული სინატიფით ნაძერწ სურათებში წარმოჩინდება.

ამჟამად ყველა გერმანულენოვან სახელმწიფოში, აგრეთვე დასავლეთის სხვა მრავალ ქვეყანაში აღინიშნება უაღრესად დიდი ინტერესი ბიუხნერის მხატვრული შემოქმედებისადმი. მისი დრამები და კომედია უდიდესი ტირაფებით ისტამბება, ითარგმნება, იღვმება სცენაზე. გეორგ ბიუხნერი ცოცხალი კლასიკოსია და მისი შემოქმედების თანამედროვე რეცეფცია თავის კვალს აჩნევს მსოფლიო ლიტერატურულ პროცესს.

მოქმედი პირნი

- პეტერი, პოპოს ქვეყნის მეფე
 - ლეონი, მეფისწული, ლენას დანიშნული ლენა, პიპის ქვეყნის მეფის ასული
 - ვალერიო
 - გუვერნანტი ქალი
 - გუვერნიორი
 - საზღოთუხუცესი
 - სახელმწიფო საბჭოს პრეზიდენტი
 - კარის მოძღვარი
 - გუბერნატორი
 - მასწავლებელი
 - როზეტა
 - მსახურნი, სახელმწიფო მრჩეველნი
 - გლეხები და მისთ.

პირველი მოქმედება

ოი, მასხარავ, დიდებულო, სწორუპოვარო!
 კრელკრულ მოსასხამს ქვეყნად აბა რა დაედაროს!

პირველი სცენა

ბაღი

(ლეონი სკამლოგინზეა მისვენებული, იქვეა გუვერნიორი)

ლეონი: რა გნებავთ, ბატონო, ჩემგან? მეფისწულისთვის საკადრისი განსწავლა, განა? მაგრამ მე ისე ვარ საქმეში უელთამდე ჩაფლული, რომ ველარ ავუდივარ აბა მომხედეთ, — ჭერ არის და ამ ქვაზე სამას საშოცდაბუთჭერ უნდა დავაფურთხო. ხომ არ გიცდიათ? მოსინჯეთ ერთი, უებრო გართობა გამოდის. მერე — ამ ერთ მუკა სილას ხომ ხედავთ? (აიღებს სილას, მალლა აისერის და ხელის ზურგით დაიჭერს ისევე) ახლა ისევე გავანიავებ. რამდენი მარცვალი მექნება ამჭერად ხელზე? ლუწი თუ კენტი? რაო? გნებავთ ნაძლევი დავდოთ? წარმართი ბრძანდებით თუ ღვთის-მორწმუნე? მე საკუთარ თავს ვენაძლევები სულ მუდამ და ამასობაში მიდის მთელი დღე. დიდად დამავალდებთ, ერთ ადამიანს თუ მაპოვნიებთ, ვინც არ დამწარდება და სანაძლეოს დამიდებს ხანდახან. კიდეც ისა მაქვს საფიქრალი, როგორ მოვაბერხო და ზემოდან დავიხედო საკუთარ თავზე. ნეტარ არიან საკუთარ თავზე დამხედავნი აი, ესაა ერთ-ერთი ჩემი იდეალი. მაშინ ნაღდად მეშველებოდა. შემდეგ კი, — შემდეგ სხვა ათასი მისთანანი ფუქსავატი ვარ? საქმეებზე ხელაღებული...

- გუვერნიორი: ფრიად სამწუხაროა, თქვენო უმაღლესობავ.
- ლეონი: ხამი კვირაა, ღრუბლები სულ დახავლეთიდან აღმოსავლეთისაკენ მიფრინავენ, ამან შემყარა მელანქოლია.
- გუვერნიორი: დიდად საფუძვლიანი მელანქოლია გახლავთ.
- ლეონი: ადამიანო, სიტყვას რატომ არ მიბრუნებ? გადაუდებელი საქმეები გაქვთ, არა?

¹ უილიამ შექსპირი — „რას იტყვის ხალხი“. (თარგმანი მ. ქარჩავასი).

ვწუხვარ, ამდენ ხანს რომ დაგაყოვნეთ. (გუგერნიორი მდობლად დაუტრავს თავს და გაშორდება). ბატონო ჩემო, თავის დაკვირის უამს, თქვენს უბნებში მწიგნობრულ ფრჩხილებს დაემგვანა, მრგვალს და მშვენიერს, მოგილოცავთ.

ლემონი: (მარტო, სკამლოგინზე გაიწოტება) ზანტად ნისხდომია ფუტკარე უვადილს. მზის სხივები დედამიწაზე დათენთილი ათინათობენ. ამაჯრუნენ მრგვალოდ და ისადაგურა უვადგან, უსაქმურობა დედა არის უოველგვარი მანკიერების. რას აღარ ხჩადის ადამიანი მოწყენილობის გადამკიდე! მოწყენის გამო უნივერსიტეტში სწავლობს ხალხი, ან ლოცულობს მოწყენის გამო: ადამიანს სიყვარულსა და ქორწინებას, გამრავლებას აიძულებს მოწყენილობა, დაბოლოს კაცი კვდება კიდევ მოწყენის გამო, უველაფერზე სასაცილო კი ისაა, რომ ამას უველაფერს მედიდური გამოშეტუვებებით სჩადიან, რატომ? — თავადაც არ იციან და არც ღმერთმა უწყის, უოველი კაცი — ეს გმირები თუ გენიოსები, სულწაწყმედილინი, შტერები, გინდა წმინდანები, ოჯახის მამები, კრეშმარტი უსაქმურნე არიან მხოლოდ. მაშ რაღა მე ავიტკიოთ თავი ნეტავ შეშეძლოს, თავი მოვიდარბაისელო და იმ საცოდავ ტყინას ფრაკი ჩამოვაცვა, ხელში ქოლგა დავაჭერინო, რომ ზანონის კაცად, ქველად, თანაც ზნეკეთილად ვაქციო იგი მშურს ამ არხების, ახლა რომ გამეცალა, შურისაგან მზადა ვარ ჯოხით ვცემო. ნეტავ შეეძლოს ადამიანს სხვად უოფნა ერთხელ მაინც, თუნდ ერთი წუთით! (შემოდის 'შეზარხოშებული ვალერიო') როგორ დადის ეს კაცი. ნეტავ ვიცოდე, დედამიწის ზურგზე რამ შეიძლება მაიძულოს ფეხით გავლა.

ვალერიო: (ცხვირწინ აეტუხება მეფისწულს, თითს დაიდებს ცხვირზე და დააშტერდება). დიას!

ლემონი: (იმავე ტონით) სწორია!

ვალერიო: გამიგეთ?

ლემონი: სავსებით.

ვალერიო: მაშინ სხვა რამეზე ვისაუბროთ. (ბალახზე დაწევება) ამასობაში ბალახზე წამოვწვები, ცხვირს უვადილივით ამოვყოფ ბალახებში და რა განცხრომაში ვიქნები, როს ფუტკარები და კებლები მოპყვებიან ზედ ნანაობას, როგორც ვარდის ბურქზე.

ლემონი: მაგრამ, ძვირფასო, ასე ნუ ქშინავთ, თორემ ფუტკარები და კებლები შემშლით დაინოცებიან, ამოდენა მტკერს რომ ისრუტავთ უვადილებიდან.

ვალერიო: ო, ბატონო ჩემო, რა განცდა მაქვს ბუნებისა. როგორ ბიბინებს ბალახის კაცი ინატრებს, ნეტავი ხარად მაქცია, ამ ბალახის მოძოვა რომ შეეძლოს, რათა შეშეძეს ისევ განვკაცდე და ხარს შევექციე, ამგვარი ბალახით გამძლარსო!

ლემონი: უბედურო, გეტყობათ, თქვენც გაწუხებთ იდეალები.

ვალერიო: სავალალო: ნამდვილად! სამრეკლოდან ისე ვერ გადმოხტები, რომ კისერა არ მოიტეშო. ერთ კალათ აღუბალს კურკიანად თუ მიირთმევ, მუცლის გვრემა განადლებული გექნება. იცით ბატონო, მე შემიძლია კუთხეში მივჭდე და საღამოდან დილაამდე ვიმღერო: „აჰა, კედელზე დამჭდარა ბუზი, დამჭდარა ბუზი, დამჭდარა ბუზი!“ და ასე ჩემი ცხოვრების დასასრულამდე.

ლემონი: ხმა ჩაიწყვიტე, შენი სიმღერა ადამიანს ჭკუიდან შეშლის.

ვალერიო: შეშლილიც ხომ კაცია. გიჟი გიჟი აბა ვის უნდა გამოცვალოს თავისი სიგიჟე ჩემს ჭკუაზე? აა, მე აღექსანდრე დიდი გახლავართ. თავს მიმკობს მზით დაფერილი ოქროს გვირგვინი, ხოლო ტანთ კი მუნდირი მშვენიის. კალიავ, ბატონო გენერალისიმუსო, მტერს მიუხიეთ თქვენი ღაშქარი მოიღეთ ფული, მეტურკლეთუხუცესო, უფალო ობობა — ჯვრიანავ! ჭრიჭინა — სეფექალო, ჩემო კარგო, რასა იქმს ჩემი ერთგული მეუღლე, კაკლისპოკა? ძვირფასო ბუზო — ესპანურავ, კარის ექიმო, ჯავრი მაქვს ერთი მეფისწულისა. ამ ჩინებული ფანტაზიების გული-სათვის წვნიანს მოგცემენ მშვენიერს, კარგ ხორცს, კარგ პურს, კარგ ლოგინს მოგართმევენ და თმებსაც უფასოდ მოგხოტრავენ — სადა და — საჯიუტეში. მე კი ჩემი საღი გონებით შევიძლებდი მხოლოდ აღუბლის დამწიფების დაჩქარებისათვის გემსახუროთ, რათა?...

ლემონი: რომ აღუბლები სირცხვილისაგან გააწითლო შენი გამოხეული შარვლის შემბე-

ვარე! მაგრამ, ჩემო კარგო, მითხარი შენი ხელობა, პროფესია, მოსაქმეობა, წოდება და ხელოვანება!

პალმერი: (ღარბაისლურად იტყვის) ბატონო ჩემო, დიდ მოღვაწეობას ვეწევი — მოცლილი დავდივარ. საოცრად ვარ გაწაფული უსაქმოებაში. კოლოსალურ ნაშრომებს ვაქვეყნებ მაქვს სიწარმაცისა. ჩემს ხელებს კოჭრების ნატამალიც არ [გაქვარებიან] დედაშიწას ჩემი შუბლიდან წვეთი ოფლიც არ მიპურებია, ჯერ ქალწული ვარ მუშაობაში. დიდ სახატელად რომ არ მიჩნდეს, გავირჩებოდი და უფრო წვრილად მოვახსენებდით ამ ღირსებათა შესახებ.

ლონსი: (კომპიუტრი ენთუზიასმის კილოზე) მოდი, უნდა გადაგეხვიო. ნუთუ იმ დღისნიერთაგანი ხარ. ვიეთნი შუბლნათელნი უწვალელებლად მიიკვლევენ ცხოვრების შარაგზას და ოფლი და მტვერი არ ეკარებათ და, მსგავსად უკვდავი ღმერთებისა, გაკრიალებული ფეხებით და გაფურჩქნული სხეულით ოლიმპოზე მიბრძანდებიან? მოდი, მოდი!

პალმერი: (მიღის და მიიმღერის). აბა, კედელზე დამკდარა ბუზი, დამკდარა ბუზი, დამკდარა ბუზი! (ორივენი ხელგადახვეულნი გადიან).

მეორე სცენა

ოთახი

(პეტარ მეფეს ტანთ აცმევს ორი ფარეში)

პეტარი: (ჩაცმისას) კაცი უნდა ფიქრობდეს და მეც უნდა ვიფიქრო ჩემი ქვეშევრდომებისათვის, რადგან ისინი არ ფიქრობენ, ვერ ფიქრობენ. სუბსტანცია თავისთავად, ეს მე გახლავართ. (თითქმის მთლად შიშველი მიმოდის ოთახში) გაიგეთ? თავისთავად, ესე იგი თავისთავად, მიხვდი? ახლა წამოვა ჩემი ატრიბუტები, მოდი-ფიკაციები აფექტები და აქციდენციები: სადაა ჩემი პერანგი, ჩემი შარვალი? მოიცა, ფუჰ! აჰ, წინ სულ ღია დამრჩენია თავისუფალი ნება-სურვილი. სად შორალი და სად მანუეტები? კატეგორიები სამარცხვინოდ აირ-დაირია. ორი ღილი ზედმეტადაა შეკრული, სათუთუნე მარჯვენა ჯიბეში მიდევს. დაიმხხვრა ჩემი ფილოსოფიური სისტემა .ოი, რას მოასწავებს ეს ნასკვი ცხვირსახოცის კიდეზე? ბიჭო, რას ნიშნავს ეს კვანძი, რის გახსენებას ვაპირებდი?

პირველი ფარეში: როცა თქვენმა უდიდებულესობამ ამ კვანძის გამონახვეა ინება ცხვირსახოცში, თქვენ აპირებდით...

მეფე: რასა?

პირველი ფარეში: რალაციის გახსენებას.

მეფე: აბა, შენ რას ფიქრობ?

მეორე ფარეში: თქვენი უდიდებულესობა რალაციის გახსენებას აპირებდა, როცა ინება ამ კვანძის გამოსკვნა ცხვირსახოცში.

მეფე: (ბოლთას სცემს) ადამიანები თავჯახს მიბნევენ, შეტირვებას განვიცდი, ფრიადს. არ ვიცი, რა ვქნა. (შენმოღის მსახური).

მსახური: თქვენო უდიდებულესობავ, სახელმწიფო საბჭო შეკრებილია.

პეტარი: (გაეხარდება) მო, მართლა, მართლა: ჩემი ხალხი მინდოდა გამეხსენებინა. წამობრძანდით, ბატონებო! სიმეტრიულად დაეწყვეთ. ძალიან ხომ არ ჩამოცხა? ამოიღეთ ცხვირსახოცები და სახე მოიწმინდეთ. საჯაროდ როცა გამოვდივარ, მუდამ ასე დარცხვენილი ვარ ხოლმე. (ყველა გადის).

მეფე პეტარი. სახელმწიფო საბჭო.

პეტარი: ძვირფასებო და ერთგულნო ჩემნო, მინდოდა თქვენთვის შეთქვა, შემეტყობინებინა, რომ ჩემი ვაჟიშვილი ან შეირთავს ცოლს ან არა... (ცხვირზე მიიდებს ხელს) ან მო და ან არა — ხომ გამიგეთ, არა? შესამე ვჯა არ არსებობს. ადამიანმა უნდა იფიქროს.

(მცირე ხანს დაფიქრებული გაჩერდება)

ახე ხმამალლა რომ ვლაპარაკობ, მაშინ არც ვიცი, სინამდვილეში ვინაა მოქმედი, მე, თუ ვინმე სხვა; და ეს მაშინებს. (დიდი ხნის ფიქრის შემდეგ) რას ფიქრობთ ამაზე „ბატონო პრეზიდენტო“?

პრეზიდენტი: (ღიწი და საზეიმო ტონით) თქვენო უდიდებულესობავ იქნებ მართლაც ასეა, მაგრამ იქნებ არცაა ასე.

კამბარი: (გულაჩუყებული) ო, ჩემო ბრძენნო! მაშ რაზე ვსაუბრობდით? რას მსურდა შეთქვა? პრეზიდენტო, რატომ ვერაფერს იხსომებ, ამ საზეიმო ~~საზეიმო~~ ~~საზეიმო~~ ~~საზეიმო~~ საზეიმო დახურულია (ცერემონიული ნაბიჯით გადის, მთელი სახელმწიფო საბჭო თან გაპყვება)

მესამე სცენა

მდიდრულად მორთულ დარბაზს სანთლები ანათებენ.

(ლეონსი და რამოდენიმე მსახური).

ლეონსი: ყველა დარბაზი დახურულია? ანთეთ სანთლები! მომავორეთ დღის სინათლე! დავემწყურია, კუნაპეტი, ღვთიური დაშვი დადგით შანდლები მინის ზუფქვეშ ოლეანდრთა შორის, დაე შეოცნებე ქალის თვალისთვის იმზირებოდნენ ფოთოლთა წამწამებიდან. გადმოსწიეთ ვარდები აქეთ, რომ ღვინო, თასიდან გადმოღვრილი, ცვარნამივით ვაკურთხოთ კოკორს. მუსიკა! სადაა ვიოლინო? როზეტა სადღაა? ახლა კი გამეცადეთ, სუყველა გადით! (მსახურნი გადიან, ლეონსი დივანზე გაიშორება) შემოდის კოხტად მორთული როზეტა, შორიდან მოისმის მუსიკა.

როზეტა: (შიუახლოვდება და მოფერებით ეტყვის) ლეონს!

ლეონსი: როზეტა!

როზეტა: ლეონს!

ლეონსი: როზეტა!

როზეტა: შენი ტუნები მოდუნებულა. კოცნისაგან?

ლეონსი: მთქნარების გამო!

როზეტა: ოჰ!

ლეონსი: ახ, როზეტა, მე საშინელი სამუშაო მაქვს...

როზეტა: მაინც?

ლეონსი: უსაქმობა!

როზეტა: შერე სიყვარული?

ლეონსი: ეს ხომ საქმეა!

როზეტა: (წყენით) ლეონს!

ლეონსი: თუ საქმიანობა.

როზეტა: თუ მოცლილობა.

ლეონსი: შენ მართალი ხარ, როგორც ყოველთვის. ჭკვიანი გოგო ხარ, დიდად ვაფასებ შენს გამჭრიახობას.

როზეტა: მაშ მოწყენის გამო შემიყვარე?

ლეონსი: არა, მოწყენილი იმიტომ ვარ, რომ შენ მიყვარხარ. თუმცა ჩემი მოწყენილობაც შენსავით მიყვარს. თქვენ ერთნი ხართ: O, dolce far niente! მე შენს თვალეში მელანდება წყარო საოცარი და იდუმალი, შენთა ბაგეთა მოფერება თვლემასა მგვრის, ვით ტალღების ტლაშუნი. (ხელს მოხვევს ქალს) მოდი, ძვირფასო მოწყენილობავ, შენი კოცნა მთქნარებაა ვნებიანი, შენი ნაბიჯი კი — მაჯამა დაუნჯებული.

როზეტა: გიყვარვარ, ლეონს?

ლეონსი: ო, რატომაც არა?

როზეტა: სამარადეთამოდ?

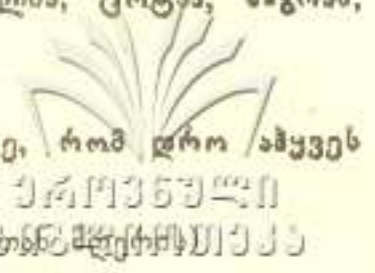
ლეონსი: გრძელი სიტყვაა — სამარადეთამოდ! კიდევ რომ ხუთი ათასი წელი და შეიდი თვე

¹ ჰოი, ტკბილო მოცალეობავ! (იტალ.)

მიყვარდე, კმარა? მარადისობასთან შედარებით ეს მართალია, ცოტაა, მაგრამ, ჩვენ მოვასწრებთ და ერთმანეთს მოვისიყვარულებთ.

როზეტა: ანდა დროის მსვლელობა თან წაიღებს სიყვარულს.

ლეონსი: ან სიყვარული წაგვართმევს დროს. იცეკვე, როზეტა, იცეკვე, რომ დრო აშუვეს ტაქტს შენი კობტა ფეხებისა.

როზეტა: ნეტავ შემეძლოს, რომ დროს გავექცე ამ ფეხებით. (იცეკვავს და ტანს მღერის)

ო, მიდით, ჩემო დაღლილო ფეხნო,
იცეკვეთ ჭრელი ფეხსაცმელებით,
მე კი ჯობს ვიწვე ღრმად, ცივ მიწაში,
გულდაკრეფილი მქონდეს ხელები.

ო, დაწვნო ჩემნო, უნდა ღვიოდეთ,
მგზნებარ აღერსში განდევნოთ დარდი,
ისე კი აღბათ გიქობთ ჰყვოდეთ,
ვით ორი თეთრი, ქათქათა ვარდი.

ო, შესაბრალო ჩემო თვალებო,
ხანთლის აღებზე უნდა იბრწყინოთ,
თუმც გირჩევნიათ ტკივილთა გამო
თქვენც სიბნელეში გამოიძინოთ.

ლეონსი: (ფიქრებში წასული, თავისთვის) ჩანავლებული სიყვარული ახლად ჩასახულზე უფრო ღამაზია. მე რომელი ვარ, ნადიმობის ეამს დესერტად მორთმეული მზეთუნახავი მხეველები რომინებენ მოახლოებულ სიკვდილისაგან ფერდაკარგულნი. როგორ კრთება მათ დაწვებზე ვარდის ფერი, ნელიად ჰქრება შუქი მათ თვალებში, თანდათან ცხრება მღელვარება მათი სხეულის. მშვიდობით, მშვიდობით, ჩემო საყვარელო, მე მსურს შენს ცხედარს მივეფერო. (როზეტა ისევ მიუახლოვდება ვაჟს). რას იცრემლები, როზეტა? ეპიკურეს დიდი მიმდევარი უნდა იყო, ტირილი რომ შეძლო. მზეზე დადექი, რომ ეს ძვირფასი ცრემლები გამოკრისტალდნენ და ბრილიანტებად გამობრწყინდნენ. მშვენიერი ყელსაბაძი გამოვა შენთვის.

როზეტა: კარგი რამ ბრილიანტებია, თვალები მეწვის. ახ, ლეონსი! (ვაჟის მოხვევას დააპირებს)

ლეონსი: ფრთხილად, თავი! ჩვენი სიყვარული მანდ არის დამარხული. აბა ჩამხედე თვალებში, სულის ხარკეში. ხედავ, ამურს ორი თეთრი ვარდი უმკობს დაწვსა და ორი წითელი კი გულზე აქვს დადებული. თუ შემარხევ, ფრთები მოტყდება, ცოცხაა. თავი სწორად უნდა მეჭიროს, როგორც მეკუბოცს ბავშვის კუბო.

როზეტა: (ხუმრობით) შე სულელო!

ლეონსი: როზეტა! (როზეტა დაეჯღანება) მადლობა ღმერთს! (თვალებზე ხელს აიფარებს)

როზეტა: (შეშინებული) ლეონს, მომხედე!

ლეონსი: არაფრის გულისათვის!

როზეტა: ერთხელ შემხედე!

ლეონსი: არც ერთხელ! თავად განსაჯე — სულ ცოტა და ისევ გაჩნდება ჩემი შენდამი სიყვარული. მე კი მოხარული ვარ, რომ იგი დავასამარე. მინდა კეთილი მოგონება შემოვიწახო.

როზეტა: (დანადვლიანებული ნელი ნაბიჯით გამორდება. გასვლისას მღერის)

ვარ შესაბრალო ობოლი ერთი,
შიშით ვატარებ ჩემს ეულ დღეთა,
ო, მწუხარებავ, ნუთუ არ გინდა
წამომყევ სახლში, დასახლდი ჩემთან!

ლეონსი: (მარტო) უცნაური რამაა სიყვარული. მთელი წელიწადი ძილფხიზლობ ლოგინში და ერთ მშვენიერ დილას გამოიღვიძებ, ერთ კიქა წყალს დაღევ, ტანთ ჩაიცვამ, შუბლზე ხელს გადაისვამ და გომს მოეგები, გონს მოეგები! ღმერთო, რამდენი

ქალია საჭირო, რომ სიყვარულის გამები მთელი სისავსით შეასრულო ერთი ქალი
ნომ ძლივს იქნება ერთი ტონის სადარი რატომ ხდება, რომ სიყვე
მგზნებარე სიყვარულის ნათლის ხვეტს გარდატეხს და ციხარტულიად გარდაქ-
მნის? (სვამს) რომელ ყვავილშია ის ნექტარი, დღეს რომ დამართობს? ნუთუ
ამასაც ვერ მოვახერხებ? თითქოს ჰაერის ტუმბო შექაჩება. სუსხიანია გაიშვია-
თებული ჰაერი და ისე გავითოშე, ვითომ ზატაურის საცულის აზარა მერბინოს
ციგურებით. მოგეხსენებათ, ბატონო, რას წარმოადგენენ ქალიგულია და ნერონი?
მე კი ვიცი. მოდი, ერთი მონოლოგი გვითხარი, ლეონს, მე მოგიხსენ. ჩემი ცხოვ-
რება მთქნარებით მეღის, ვით თეთრი, დაუწერელი თაბახი და მე უნდა შევავსო
იგი, მაგრამ ჯერ ერთი ასოც ვერ გამოვიყვანე. ჩემი თავი დაცარიელებულ სა-
ცეკვლო დარბაზს მოგაგვს, ძირს ორიოდ მქნარი ყვავილი და დაკმუტუნული ზო-
ნარია მიმოხნეული, კუთხეში ვილინოა გახზარული, უკანასკნელ მოცეკვავეებს
ნიღბები ჩამოუხსნიათ და უსიცოცხლო მწერით შეჭურებენ ერთმანეთს. დღეში
ოცდაოთხჯერ ვბრუნდები ხოლმე წაღმა-უკუღმა. შევისწავლე ჩემი თავი. წინასწარ
ვიცი, რაზე ვიფიქრებ და ვიოცნებებ თბუთმეტი წუთის, რვა დღის ან ნახევარი
წლის შემდეგ. რა დაგიშავე, ღმერთო, რომ სკოლის მოწაფესავით გაკვეთილებს
მამეორებინებ გაუთავებლად? ბრავო, ლეონს! ყოჩაღ! (ტაშს დაუკრავს).
დიდად მსიამოვნებს, ასე რომ შევეუძახებ ხოლმე თავს. აბა, ლეონს! ლეონს!

ვალერიო: (მაგიდის ქვეშეიდან გამოძვრება) თქვენო უმაღლესობავ, დიდებული მასხარა გა-
მოვა თქვენგან ასე თუ განაგრძობთ.

ლეონსი: დიან, მართალი ვითხრათ, მეც ასე მგონია.

ვალერიო: მოითმინეთ მოდით, ახლა უფრო დაწვრილებით განვიხილოთ ეს ამბავი. ოღონდ
ჯერ მწვადის ნაჭერს გვახლებით, სამზარეულოდან აწაპნილსა და თქვენი სუფ-
რიდან მოპარულ ღვინოს დავაყოლებ ცოტაოდენს ახლავე მოვრჩები.

ლეონსი: რას ახრამუნებსს ეს უშაწვილი იდილიურ გრძნობებს აღმიძრავს უბრალოზე უბ-
რალო რამ მომესურვა — რომ ყველს შევექცე, ლუდი ვწრუპო და თამბაქო
მოვწიო. აქედან დამეკარგე! ნუ ღრუტუნებ, დინგს ნუ აცეცებ და მაგ ღრჯო-
ლებს ნუ აღრჭიალებ!

ვალერიო: ძვირფასო აღონის, ფეხები ხომ არ აგეწვიათ? ნუ გეშინიათ, მე არც შეეწოვე ვარ
და არც მასწავლებელი და არა მჭირდება წნელი წკებლისთვის.

ლეონსი: ვალში არავის დარჩები!

ვალერიო: ვისურვებდი, რომ ჩემი ბატონიც ასე იყო.

ლეონსი: მგონი, შეგეშინდა გაჯობვისა ახე შეგაწუნა ზრდილობამ?

ვალერიო: ღმერთმანი, ჯობს კაცი არც ჩაისახოს, ვიდრე კეთილი აღწრდა დაისახოს. გაგახა-
ცოდავებს სხვათა შეცოდება. რამდენი კვირა მალოდინა, ვიდრე დედაჩემი მო-
ლოგინდა! აბა ამ ქვეყანამ კარგი რა მიყო, მას შემდეგ, რაც დედაჩემმა მუც-
ლად მიღო?

ლეონსი: გიჯობს მგრძნობელობაზე ლაპარაკს თავი ანებო, თორემ მოგხვდება. სიტყვები გა-
მორჩეულად იხმარე, თორემ ბეჭები აგეწვება და შთაბეჭდილება წაგიხდება.

ვალერიო: როცა დედაჩემი კეთილი იმედის ყურეში დაცურავდა...

ლეონსი: და მამაშენის გემი რქის კონცხთან დაიმხხვრა...

ვალერიო: სწორედ მაშინ გახდა მამა ღამის დარაჯი. მაგრამ რქას იგი ყანწად ხმარობდა და
ბაგეებით ეწაფებოდა, კეთილშობილ უშაწვილთა მამები კი შუბლს იშკობდნენ.

ლეონსი: ადამიანო, შენ უღვთოდ ურცხვი ვინმე უოფაღხარ და ამისათვის მინდა მოგდგე და
ერთი კარგად მიგბეგვო.

ვალერიო: მართლაც დარტყმით პასუხია, საფუძვლიანად დასაბუთებული.

ლეონსი: (გამოეკიდება) თუ შენა ხარ საფუძვლიანი დარტყმის ღირსი, ამიტომაც შენი პასუ-
ხის წილ დაგაძვალრბილებ.

ვალერიო: (გაეკცევა, ლეონსი ფეხს წამოსდებს რაღაცას და წაიქცევა) თქვენ კი ისეთი
საფუძველი ბრძანებულხართ, მტკაცებებს რომ საჭიროებს, რადგან საკუთარმა
ფეხებმა წაგაქციათ, რანიც, არსებითად, კვლავ გამაგრებას საჭიროებენ. ფრიად
უმართებულო კანტებია დიდათ პრობლემატური ბარძაყისა.

(შემოდინან სახელმწიფო საბჭოს წევრები. ლეონსი იატაკზე დამქდარი დარჩება,
იქვეა ვალერიო)

პრეზიდენტი: გვაპატიეთ, თქვენო უმაღლესობავ...

ლეონი: საკუთარ თავს, საკუთარ თავს უნდა მივუტევო გულკეთილობა, ყურს რომ გივლებთ. დაბრძანდით, ბატონებო, ადგილები დაიკავეთ. ამათ სახეებს დამიხედეთ „ადგილის“ ხსენებაზე. მიწაზე დაბრძანდით, ნუ გერიდებათ. ოდესმე აქ აქ უნდა დაიდოს ადგილი, თუმცა თქვენ ვერაფერს იხვირებთ, შესაფლავებენ და დაიწყებენ...

პრეზიდენტი: (დაინოკრებებს და თითებს ატაკუნებს) რა გნებავთ, უქველავი უქველავობავ...

ლეონი: თითების ტაკუნს თავი ანებეთ, თუ არ გინდათ, რომ კაცის მკვლელად მაქციოს!

პრეზიდენტი: (თითების ტაკუნს მოუმატებს) იქნებ ანებოთ, და ყურად იღოთ...

ლეონი: ო, ღმერთო, ჭიბეში ჩაიწყვეთ ეს ხელები, ანდა ზედ მაინც დააჭექით. სულ აებნა თავგზა ადამიანს, დამშვიდდით!

ვალერიო: ბავშვს ფიში არ უნდა შეაწყვეტინო, თორემ შეკავება დაემართება.

ლეონი: ვაჟაკო, მხნეობა მოიკრიბეთ, გაიხსენეთ თქვენი ოჯახი და სახელმწიფო. თორემ ვაითუ ხისხლი ჩაგექცეთ, მეტყველება რომ დაგიბრუნდებათ.

პრეზიდენტი: (ჭიბიდან ქალაქს ამოიღებს)

ლეონი: ნუთუ მართლა დაგიბრუნდათ კითხვის უნარი? აბა ერთი...

პრეზიდენტი: მისმა უდიდებულესობამ, ხელმწიფემ ინება თქვენი უმაღლესობისათვის გვეცნობებინა: ხვალ მოელიან პიპის ქვეყნის მეფის ასულის, უავგუსტოესი თქვენი საცოლდე-დანიშნულის ჩამობრძანებას.

ლეონი: თუ საცოლდე მელოდება, წადილს ავუსრულებ და ვალოდინებ. გუშინდამ მეზმანა — თვალები მქონდა იმოღენა, რომ ჩემი როზეტას საბალეტო ფეხსაცმელი ზედ წარბებდად მოერგებოდა და ლოყებზე ფოსოების მაგივრად თითქოს სიცილის გამყინავი ორმოები აჩნდა. თქვენც თუ ხედავთ სიზმრებს, ბატონო პრეზიდენტო? წინასწარ განკვერეტის უნარიცა გაქვთ?

პრეზიდენტი: რა თქმა უნდა. ყოველთვის ღამე ვიგრძნობ ხოლმე, რომ მომდევნო დღეს მწვადი დაიწვის, ყვერული მოკვდება. ანდა მეფეს მუცლის გვრემა აუტყდება.

ვალერიო: თქვენ, მგონი, კიდევ რაღაცის თქმას აპირებდით და ბარემ ამოთქვით ყველაფერი.

პრეზიდენტი: ქორწინების დღეს უმაღლეს ნება-სურვილს განზრახული აქვს თვისი ნება-სურვილის უმაღლესი გამოხატულებანი თქვენს უმაღლესობას გადააბაროს.

ლეონი: გადაეცით იმ უმაღლეს ნება-სურვილს, რომ მე ყველაფერს მოვიმოქმედებ, გარდა იმისა, რასაც ვერ ვიზამ და, რაიც ეგზომ ბევრი როდი იქნება, რომ ორჯერ მეტი არ გამოვიდეს. ბატონებო, მომიტევეთ, რომ ვერ გაცილებთ ამ წუთში დაჯლომის დიდი სურვილი დამეუფლა, თუმცა მოწყალება ჩემეული იმდენად დიდია, რომ ფეხებით არ განიზომება. (ფეხებს გაჩაჩხავს) ბატონო პრეზიდენტო ზომა აიღეთ, შემდგომ ჩემდა მოსაგონებლად. ვალერიო, გააცილეთ ბატონები!

ვალერიო: გავაცილო თუ აქედან მოგაცილო? ეშვანი ხომ არ ჩამოვკიდო ბატონ პრეზიდენტს! დაოთხილი ვაცუნცულო?

ლეონი: ადამიანო, შენ თავიდან ბოლომდე სიტყვის უგვანი თამაში ხარ. ეტყობა არც დედა და არცა მამა არ გაგაჩნია, ხუთი ხმოვნის თანახმოვნებამ გაგაჩინა.

ვალერიო: თქვენ კი, მეფისწულო, წიგნი ხართ დაუწერელი, სადაც მხოლოდ მრავალწერტილია, ახლა მობრძანდით, ბატონებო! მინდა მოგახსენოთ, რა საშინელ ცნებებსა კქმნის სიტყვა „სვლა“. თუ კაცმა შემოსავალი მოინდომა, — უნდა იქურდოს. აღმასვლაზე ფიქრიც კი ჩვენთან თავს მოაკვლევინებს ადამიანს იმთავითვე. წიაღსვლა ბოლოს იმით თავდება, რომ მიწის წიაღ წავიდებენ; სიტყვის გადასვლა კვიან კაცს მაშინ ეგების, როცა სიტყვა აღარ მოსდევს, როგორც ახლა მე დამემართა და თქვენც მოგდით ხოლმე. თქვენ მოსავალი უკვე მოინაგრეთ და ახლა გათხოვთ მოძებნოთ გასავალი! (სახელმწიფო საბჭოს წევრები და ვალერიო ვიდიან)

ლეონი: (მარტოა) რაინდი არ იკადრებდა და ასე საძაგლად არ მოექცეოდა ამ საცოდავებს. თუმცა ზოგი ხისაძაგლე ხანდახან კიდევ გასიამოვნებს. კმ! დაქვორწინდე? ეს იგივეა, რომ დიდი ქა სვა და დააშრო. მოი, შენდი, ბებერო შენდი, ვინ მაჩუქა შენი ხაათი? (ვალერიო შემოდის) აბ, ვალერიო, გესმოდა, ჩემი?

ვალერიო: ესე იგი გაგამეფებენ. მხიარული საქმიანობა გამოვა. მოისურვებ და მთელი დღე ეტლით ისეირნებ, იმდენჯერ მოახდევინებ ხალხს ქუდებს, ვიდრე არ გაუსცდეთ.

ბათ. წესიერი ადამიანებისაგან რიგიან ქარისკაცებს გამოიყვან სულ ადვილად. შავფრაკოსნებს და თეთრუელსახვევიანებს სახელმწიფოს სამსახურში ჩააყენებ. როცა მეფე გარდაიცვლება, გაკრიალებულ მელოტებს კუჭის ფერი გადაედებათ. წარის თოკები ნართივით დაწყდება ბევრი რეკვისაგან. განა თავსესაქცივი არ არის?

ლემონსი: ვალერიო! ვალერიო! საქმე სხვაგვარად უნდა წარვმართოთ. შენ რას გიჩვენებ? ვალერიო: ჰო, მეცნიერება, მეცნიერება! უნდა გავმეცნიერდე. A priori? თუ a posteriori?

ლემონსი: ამას ბატონი მამაჩემისაგან ვისწავლი; ხოლო a posterior-ით ყველაფერი ასე იწყება: იყო და არა იყო რა.

ვალერიო: მაშინ გმირებად გადავიქცეთი (ფეხის ბრახუნით ქარისკაცულ სიარულს მოჰყვება, თან საყვირს უკრავს და დოლს აბრახუნებს). ბაბ, ბუბ, ბაბ, ბუბ!

ლემონსი: მაგრამ გმირობას რახისა და ტრაბანის ხუნი ახდის, მერე ციებცხელება და ლაზარეთი, თანაც რეკრუტებსა და ლეიტენანტებს ხაჭირობს. ჩანდაბას წაუღია შენი ალექსანდრესა და ნაპოლეონის რომანტიკა!

ვალერიო: მაშინ, მოდი, გენიოსები გავხდეთ!

ლემონსი: პოეზიის ბუღბუღი გინდა მთელი დღე თავზე დაგვეფუდეს, შაინც, — ვიდრე კალამს მელანში ამოვავლებთ და ფუნჯს — საღებავში, — ხელიდან გვისხლტება ხოლმე უნაწესი და უტკბესი ტონი და ფერი.

ვალერიო: მოდი, მაშინ ადამიანთა საზოგადოების სასარგებლო წევრები გავხდეთ!

ლემონსი: უმალ ხელს ავიღებ ადამიანობაზე საერთოდ!

ვალერიო: მაშინ ეშმაკს მივებაროთ!

ლემონსი: ო, ეშმაკი ხომ კონტრასტის გულისათვისაა, ზეციერის არსებობა რომ მიგვანიშნოს. (წამოხტება)

შეი, ვალერიო, ახლა კი მივხვდი! გესმის სამხრეთის ქარის ქროლვა? გრძნობ, როგორ ღვივის და თან ლივლივებს მუქ-ლურჯი ეთერი? ნათლის სვეტი დასდგომია ოქროსვარაუიან, მზისფერ მიწას, მადლმოსილ ზღვას, მარმარილოს სვეტებიან და ქანდაკებებით შემკულ სასახლეებს. ჩასძინებია ფავნს, ჩრდილ-დაფენილ ბრინჯაოს ფიფურებსაც რული მომგვარა ტალღების ტლაშუნმა. ჰოდა, ეშმანებათ ვირგილიუსი, ძველი ჯადოქარი, ტარანტელა და ტამბურინი, შფოთიანი, უკუნი დამეები — გიტარები, ნიღბები, მაშხალები, ლაზარონი, ვალერიო, ლაზარონი! იტალიას გავემგზავროთ!

გერბი სცენა

ბალი

მეფის ასული ლენა საპატარძლოდ მორთულ-მოკაზმული. გუვერნანტი ქალი

ლენა: ამასაც მოვესწარი. ადრე არაფერი მადარდებდა, დრო გავიდა და უცერად მომადგა კარზე ეს დღე. თავი სადღეოდოფლო გვირგვინით შემიმკეს. ო, ეს წარები, წარები! (უკან გადაიხრება და თვალს დახუჭავს)

მომხედეთ! ნეტავ ბალახი იზრდებოდეს ჩემს სხეულზე და ფუტკრები დამფრენდნენ თავზე. ხედავ, უკვე ჩაცმული ვარ და როზმარინის რტო მაქვს თმაში ჩაწნული. ხომ იცი ძველებური სიმღერა:

აკვნის ჩვილივით ვიყო ნეტარმედ,
საყდრის ეზოში საფლავს მდებარე.

გუვერნანტი ქალი: საბრალო ბავშვო, რა ფერმკრთალი ხარ ამ ბრწყინვალე პატროსანი თვლების ფონზე!

ლენა: ო, ღმერთო, რად არ მომივლინე სიყვარულის მარტოდმარტო დავიარები და მომმადლე

1 ი. კანტის ტერმინოლოგიის კომპიურ-აბსურდული გამოყენება.

ერთი ძლიერი ხელი, რომ შემეშველოს და არ გამიშვას. ვიდრე მესუდრე გულზე არ დამიკრფის ორივე ხელს. რად ცდილობენ, რომ შეაკავშირონ რაი ხელი, რომელთ არც უძებნიათ ერთმანეთი. რა დააშავა ჩემმა საბრალლო ხელმა? (ბეჭედს მოიძრობს თითიდან) ასპიტივით მჩხვლედს.

გუშვარნანტი ქაღი: ვაჟზე ამბობენ, ნამდვილი დონ კარლოსიაო.

ლენა: მაგრამ, კაცი...

გუშვარნანტი ქაღი: მერე?

ლენა: ვინც მე არ მიყვარს. (წამოდგება)

ხომ ხედავ, მრცხვენია. ხვალ განქარდება მთელი ჩემი ნელსაცხებელი და ჩაქრება ბრწყინვალეობა. ნუთუ წყარო ვარ, უმწეო და საცოდავი, რომელმაც სპეტაკ გულზე უნდა გამოიხატოს ყოველი, ვინც შიგ ჩაიხედავს? უვავილები სურვილისამებრ გაუფურჩქნიან თავიანთ ბუტყოს დილის მზეს და განარიდებენ ქარს — საღამო-უამს. მეფის ასული რითაა უვავილზე ნაკლები?

გუშვარნანტი ქაღი: ჩემო ანგელოხო, შენ კრავი ხარ სამსხვერპლო, ჭეშმარიტად!

ლენა: მართლაც, და აი აღმართა ქურუმმა დანა. ღმერთო, ღმერთო ჩემო, ნუთუ ტანჯვით უნდა დავიმკვიდროთ სასუფეველი? ჭეშმარიტია, რომ სამყარო ქვარცმულ მაცხოვარს წარმოადგენს, მზე — გვირგვინს ეკლიანს, ხოლო ვარსკვლავები — ღურს-მნები და შუბები მის ტან-ფეხზე!

გუშვარნანტი ქაღი: შვილო, შვილო! თვალები მტკივა შენს დანახვაზე! ამ ყოფას ვეღარ გაუძლებ, მომიკვდები. მაგრამ, იქნებ... ვინ იცის? ერთი რამე მოვიფიქრე, ენახოთ! წამოდი! (თან წაიყვანს მეფის ასულს).

მეორე მოქმედება

როგორ აღდგა ხმა იღუმალი,
ამღერდა, გულში რაც კი მებადა,
და წაიშალა კვალი ყოველი
წარსულ დღეების მოგონებათა.
ადალბერტ ფონ შამისო

პირველი სცენა

ტრიალი მინდორი, უკანა მხარეს მოჩანს ფუნდუკი.
შემოდინს ლეონსი და ვალერიო ბარგით.

ვალერიო: (აქოშინებული) სინდისს გეფიცებით, მეფისწულს, სამყარო გრანდიოზული სი-დიდის ნაგებობაა ნამდვილად.

ლეონსი: არა და არა! მე ხელების გაშლასაც კი ვერა ვბედავ, როგორც სარკიან, ვიწრო ოთახში, ვშიშობ, სადღაც მომიხვდება და მშვენიერი ხატები დაწაღლუნით ჩამოცვივინ, და მე შემოძარცული, შიშველი კედლის პირისპირ აღმოვჩნდები.

ვალერიო: დავილუპები!

ლეონსი: არც დამკარგავი მოგინაკლისებს და ვერც მოვწეღს შემმატებ რასმე!

ვალერიო: ამიერიდან ჩემი აჩრდილის ჩრდილს ამოვეფარები.

ლეონსი: მაშინ შენი სხეული მზეზე მთლიანად აქროლდება. ხედავ, მაღლა იმ ლამაზ ღრუბელს? შენზე ოთხჯერ მცირე მაინც იქნება და — ქედმაღლურად თვითკმაყოფილი გადმოსცქერის უხეშ მატერიალურ სუბსტანციას შენსას.

ვალერიო: რას დაგაკლებდათ ეს ღრუბელი, წვეთ-წვეთობით რომ თავზე დაგხშმოდათ. დიდებული მიხვედრათ ჩვენ კისრისტებით გავირბინეთ ათიოდ სამთავრო, ხუთიოდ დიდი სამერცოგო და ორიოდ სამეფო; ნახევარ დღეში, — და თურმე იმიტომ, რომ გამეფებას და მეფის ტურფა ასულზე დაე რწინებას ვიპირებენ. რაღა გაცოცხლებთ ამ პირობებში? არ მესმის, ბედს რატომ დამორჩილდით, რატომ დარიშხანი არ დალიეთ, სამრეკლოდან არ გადმოხტით, ან ტყვია არ იყარით შუბლში, ტყვია ნაღლია.

ლეონსი: იდელებს რაღა ვუყო, ვალერიო. გულით ვატარებ ერთი ასულის იდეალს და უნდა მოვძებნო. იგი უსაზღვროდ მშვენიერია და უსაშველოდ უპკუო. მესი სიტურ-
ფე უმწეოა და გულის ამაჩუყებელი. ახალდაბადებული ბავშვივით, ჩინებული
კონტრასტი არ არის? — არამქვეყნიური. — შტერი თვალები, ღვთაური და გუ-
ღუბრყვილო პირი, ცხვრისცხვირიანი ბერძნული პროფილი და ხულიერი სიდა-
რიელე გონებადაბშული სხეულისა.

ვალერიო: ეშმაკმა დალაზვროს! ისევ ხაზღვარს მოვადექით! ეს საბუნებისმეტყველო საზღვრებია —
ცარიელი გარსებია, თუ ერთმანეთში ჩაწყობილი კოლოფები — უველაზე დიდი
გარსის ქვეშ კოლოფია და უველაზე პატარა ცარიელია. (ბარგი-ბარხანის მიწაზე
დააგდებს). ეს ფუთა საფლაფში ჩამიყვანს და ძეგლად გადამეფარება. ფილო-
სოფიური განწყობა მეუფლება, ჩემო პრინცო. რაა კაცის ცხოვრება! ტვირთ-
მძიმე მივაბიჭებ, ფეხებდახეთქილი, უინვასა და პაპანაქებაში, რომ საღამოუამს
სუფთა პერანგი ჩავიცვა, ხოლო როს დამისაღამოვდებო, შუბლს ნაოკები დამიღა-
რავს, ლოყები ჩამიცვივდება, თვალის ჩინი წამერთმევა და პერანგის ნაცვლად
სუდარას ჩამაცმევინ. კარგი იყო კეუა მებმარა, კვერთხიდან ფუთა ჩამომეხსნა და
პირველსავე დუქანში ფულად შექცია, დავმთვრალიყავ და ჩრდილში დამეძინა
ვიდრე საღამომდე; ხომ გადავრჩებოდი კოფრებსა და ოფლის მოწურვას. ახლა კი
პრინცო, პრაქტიკულ საქმიანობაზე გადავიდეთ: სირცხვილის გულისათვის ადა-
მიანის სულის ხვეულებიც ტანსაბურველით უნდა შევმოსოთ. (ორივე გაეშურება
ფუნდუკისაკენ) ო, ფუთავ, ჩემო საფიცარო, რა ხანუკვარი ხურნელი მოგვდის,
ღვინის თაიგულისა და მწვადის ობშივარი. ჩემო შარვლო, ფესვი გაიდგი ამ მი-
წაში ვაზივით, ამწვანდი და აყვავდი, მოზრდილი მტევნები დაისხი, რომ დავ-
წუროთ და მაჭარი დავადულოთ. (გაღიან. შემოდინ მეფის ასული ლენა და გუ-
ვერნანტი ქალი).

გუვერნანტი ქალი: დღევანდელი დღე მოუჩადოებიათ თითქოს, მზე ჩახვლას აღარ აპირებს;
ჩვენი გამოქცევიდან კი უსასრულოდ დიდი დრო გამობდა.

ლენა: არა, ჩემო კარგო, დამშვიდობებისას ბაღში დაკრეფილი ყვავილები ჭერაც არ დამჭ-
კნარა.

გუვერნანტი ქალი: დღევანდელი დღე მოუჩადოებიათ თითქოს, მზე ჩახვლას აღარ აპირებს;
ჩანს არც მეუდაბნოე და არც მწყემსი.

ლენა: უველაფერი სულ სხვაგვარად გვესახებოდა ჩვენი ბაღის გაღავანს მიღმა, როცა წიგნებს
ჩაკვირვებდით ოღენდრის და მირტების ჩრდილქვეშ.

გუვერნანტი ქალი: ოი, საზარელია ეს ქვეყანა. მოხეტიალე მეფისწულზე ფიქრიც არა
ღირს.

ლენა: არა, ქვეყანა მშვენიერია და ვრცელი, უსასრულოდ ვრცელი. ასე მინდა ვიარო და ვი-
არო, დღე და ღამე; გარინდულია უველაფერი, წითელ ყვავილებს მოუქარგავს
მდელო, ხოლო შორეული მთები ისე გაწოლილან დედამიწაზე, ვით მთვლემარე
ღრუბლები.

გუვერნანტი ქალი: ღმერთო ჩემო, რას იტყვის ხალხი? მაგრამ მაინც ხომ ქალური ქალას
საქციელია, განრინებას წმინდა ოტილიას განლტოლვის მაგვარი. თავშესაფარი. უნ-
და მოვძებნოთ, საღამოვდებამ ცენარეები კეცავენ თავიანთ ფრთისებრ ფოთლებს,
ძილისათვის ეშაადებიან, მზის სხივები კი ბაღასის ღეროებზე ქანაობენ დაქან-
ცული კრიკინებივით.

მეორე სცენა

ბეკობზე წამოხკუპულ ფუნდუკს ქვევით მდინარე ჩაუდის.
მიღმა ფართო ხეღია გადაშლილი. წინ ბაღია. ვალერიო, ლეონსი.

ვალერიო: ბატონიშვილო, განა უიღებულები სასმელი არ გამოვიდა, თქვენი შარვლიდან? ხომ
სრიალით გადადის ექლში თქვენი ჩექმები?

ლეონსი: შეხედე ამ ბებერ ხეებს, ეკალ-ბარდებს, ყვავილებს! ამას ყოველს თავს რაღაცა გარ-
დახდენია, იდუმალი, მშვენიერი ამბები. დააკვირდი კარიბჭესთან ვაზის თალარქვეშ
ჩამომსხდარი მოხუცების ნათელ სახეებს. სხედან ხელიხელჩაკიდულები და შეპ-

ურობილნი ფიქრით, რომ ქვეყანა ასე ახალგაზრდაა და თავად — ეგზომ დაბერებულნი. მე კი, ვალერიო, ისე ახალგაზრდა ვარ, რომ სამყარო საოცრად ხანდაზმული მეჩვენება. დროდადრო შიში დამეუფლება ხოლმე, თავი შემებრალება. მინდა კუთხეში მივიყურო და ცხარე ცრემლით ვიტირო.

ვალერიო: (ტიქას მიაწოდებს) გამომართვი ეს თასი, მუვინთაის თასი და ჩაუფიქრე მოჩუბჩუბე ღვინის მორევში. ნახე, როგორ დაძვარფატებენ ოქროსთქვიანი სილფიდები ბუტკოებს ვაზის უვავილისა, თან ციმბალებს აუღარუნებენ.

ლეონსი: (წამოხტება) მომყევი, ვალერიო, რაიმე საქმეს უნდა მივყოთ ხელი, ღრმა აზრებში დავინთქათ. გამოვიკვლიოთ, რატომ დგას სკამი სამ ფეხზე და არა ორზე. გავკვეთოთ ჭიანჭველები, დავითვალოთ შტვრიანები. ბატონიშვილის საკადრისი გახართობი უნდა მოვნახო. საბავშვო ეღარუნა უნდა ვაჩხაკუნო, ვიდრე ხელიდან გამივარდება, მერე თოვლის ფიფქების აკრეფას დავიწყებ, ან დავწვები და ხაბანს დავუწყებ წიწქნას. კვლავაც მომდევს შემართება, მაგრამ საქმეს რომ დამში მოვიყვან, ჯამს ვეღარ ვპოულობ ხოლმე. კერძს რომ შევექცე და ჯანდაბას მიაქვს ყველაფერი.

ვალერიო: Ergo bibamus! ბოთლი როდი ჰგავს მიჯნურს, არც იდეების მაგვარია, მშობიარე ქალივით მუცელი არ ეტკინება, არც დარდი იცის, არც ლალატი და პირველიდან ბოლო წვეთამდე ერთნაირია. ხაცობს მოაძრობ თუ არა, გაცოცხლდებიან შიგ მთვლემარე ზმანებანი და ფოფინით მოგეფრქვევიან.

ლეონსი: ღმერთო, ნახევარი ცხოვრება ვილოცებ შენზე, თუ მომმადლებ ბალახის ღეროს, მერანვიით რომ გამაქროლოს და მანამ მატაროს, ვიდრე თავად არ გავხდები ბალახში ჩასაწვენი.

გულის წამლები საღამოა. დაბლა სიჩუმე სუფევს, მალლა კი მაწანწალა ღრუბლები ხან ეფარვიან და ხანაც გაეცლებიან ხოლმე მზის სხივებს. უცნაური ფიგურები იკვართებიან; იმ აწოწილ თეთრ აჩრდილებს დააკვირდი, ფეხები რომ უნაათოდ გაწვრილებიან, ფრთები კი დამურისა გამოუსხამთ, თავბრუდამხვევი სისწრაფე! აქ კი, დაბლა, ფოთოლი არ იძვრის, ბალახის ღეროც არ ტოკავს. დედამიწა შეშინებული ბავშვივით გატრუნულა და მის აკვანზე აჩრდილები დააბოტებენ.

ვალერიო: თქვენი არ ვიცი და მე კი კარგ გუნებაზე ვარ. მზე ფუნდუკის აბრად მესახება, ზედ წერია: „ოქროცურვილი მზის სასტუმრო“. ეს დალოცვილი მიწა და წყალი მაგიდასა ჰგავს, ზედ თითქო ღვინოა დაღვრილი. ჩვენ კი ბანქოს ქაღალდებივით დავუწყვივართ უფალსა და მოწყენილობისაგან ეშმაკთან გაუმართავს თამაში, ბანქოს მეფე თქვენ ბრძანდებით. მე ჯარისკაცი ვარ ბანქოსშიერი, ქალი გვაკლია, ერთი ლამაზი ქალბატონი, თაფლაკვერის გულები რომ ჰქონდეს უელზე ასხმული, ხოლო გრძელი ცხვირი — სენტიმენტალურად ჩარგული ღიფრონ ტიტებში. (შემოდინან გუვერნანტი ქალი და მეფის ასული) ღმერთო, ეს არის! თუმცა, ტიტა კი არა, ბურნუთი უჭირავს, ხოლო ცხვირის ადგილას მგონი ხორთუმი გამოსვლია. (გუვერნანტი ქალს მიმართავს) ასე როგორ მიგეჩქარებათ, ძვირფასო, რომ ფეფები სულ გამოგიჩენიათ პატივცემულ წვივსაკრავებამდე?

გუვერნანტი ქალი: (გაწიწმამტებული შეჩერდება) ხახა როგორ დაგიფჩენია, პატივცემულო, იმხელაზე, რომ მყრალი ყოა გამოგიფენია?

ვალერიო: იმისათვის, თავად პატივცემულო, რომ თქვენ ცხვირი არ მოგიხვდეთ ჰორიზონტის კიდეზე და სისხლი არ გამოგივიდეთ. ეს ცხვირი ლიბანის კოშკივითაა დამასკონ მხარეს აღმართული.

ლენა: (გუვერნანტი ქალს მიმართავს) ჩემო ძვირფასო, ესოდენ გრძელია გზა?

ლეონსი: (ფიჭრებს აყოლილი, თავისთვის იტყვის) ყველა გზა გრძელია, ნელიად დასწიყნიკებს სიკვდილის საათი ადამიანის არსებობას. სისხლის უოველი წვეთი დროს გვიზომავს, სხვა რაღა არის ჩვენი სიცოცხლე, თუ არ ავი ციებ-ცხელება? დაღლილ ფეხებს უოველი გზა გაუგრძელდებათ...

ლენა: (შეშინებული და დაფიქრებული უსმენს) ხოლო დაღლილ თვალს უოველი შუქი ემაკვთრება, დაღლილ ბავეს უოველი ამოსუნთქვა ემძიმება. (გაიღიმებს) ხოლო უურს

! აბა დაელიოთ (ლათინური)

დადღის, ყოველი სიტყვა მკვახედ მოხვდება. (გუვერნანტი ქალის კრთად შე-
დის შენობაში)

ლემონი: ვალერიო, ჩემო კარგო, ნეტავ მეც ჰამლეტით შემეძლოს, რომ ვთქვა „აბა ეს
ლექსები, შუბლთან ბატის ფრთების ფრიალი და ვარდენი აკრძალვულ ფეხ-
საცმელზე...“ მეტად მელანქოლიური გამომივიდა ნათქვამი მადლობა ღმერთს,
მგონი ვახერხებ მელანქოლიის ძირს დანარცხებას) ჰაერს აქაქაქაქაქა ისე
ცივი და ისე ჩახჩახა, აღისფერი ცა ქუდად დამეხურა, მტკიცე მტკიცე მტკიცე
ხვავრიელი. ო, რა ხმა იყო: „ესოდენ გრძელია გზა?“ დედაშიწაზე ათასგვარი
ხმის გამგონეს, კაცსა მგონია, ნათქვამი სულ სხვა საგანს ეხებაო, მაგრამ ის ხმა
მეცნაურა.

სივრცეში დაიდვარა ხმა იგი და, სულის სიღრმეში შემძრა და მომაქცია: „ესო-
დენ გრძელია გზა?“ (გადის)

ვალერიო: არა, საგიჟეთისაკენ მიმავალი გზა არცთუ გრძელია. გასაკვლევად ადვილია. უველა
ბილიკი შემისწავლია, იქით მიმავალი ყოველი შუკა, თუ შარაგზა. თვალნათლივ
წარმოვიდგინე ბატონიშვილი გაშლილ ხეივანში მიმავალი, ზამთრის სუსხიან დღეს,
იღლიაში ამოჩრილი ქუდიო, შემოძარცული ხეების ჩრდილს შეეფარება და
ცხვირსახოცის ქნევას მოჰყვება. შლეგია ნამდვილი!
(უკან გაპყვება)

მესამე სცენა

ოთახი

(ლენა, გუვერნანტი ქალი)

გუვერნანტი ქალი: თავიდან მოიშორეთ იმ კაცზე ფიქრი!

ლენა: ხანდაწმული მომეჩვენა ქერაკულულებიანი ქაბუკი, ლაწვებ-გაზაფხულიანი და გულწამ-
თრიანი. ცოდო! დამაშვრალი სხეული უველგან მკობს თავის სავანეს, მაგრამ
რა ჰქნას სულმა მიუსაფარმა? საშინელმა აზრმა გამიედვა — მგონი, არიან ადა-
მიანები უბედურნი და უკურნებელნი, რომელთ სიცოცხლე მობეზრებიათ!
(წამოდგება)

ლენა: ბაღში მსურს ჩასვლა.

გუვერნანტი ქალი: მაგრამ...

ლენა: თუმცა, დედილო ხომ იცი, შუშაში ჩასასმელი ვარ. უვავილივით მეც მჭირდება ნამი
და ჰაერი ღამეული. გესმის საღამოს მელოდები? კრიკინები წანას უმდერიან
დღეს და ღამის იები კი რუღსა მგვრიან თავიანთი სურნელით. ოთახში ვეღარ
გავჩერდები. კედლები თითქო თავზე მენგრევა.

მეოთხე სცენა

ბაღი, ღამე და მთვარის შუკი. მეფის ასული ლენა
მოჩანს მოღზე მჭდომარე.

ვალერიო: (კარგა მოშორებით დგას) დიდებული რამაა ბუნება, მაგრამ უფრო დიდებული
იქნებოდა, სასტუმროში კოლოები რომ არ დაფუთფუთებდნენ, ოთახები სუფთავ-
დებოდეს და რკილს არ გაუდიოდეს კედლებში კრაჭაკრუკი. შინ ზვრინვა ისმის
და გარეთ კიდევ ბაყაუთ უიყინი, შინ შინაური კრიკინები კრიკინებენ, გარეთ
კი გარეული. ამ საამო მოღმა და მინდორმა ღამის გადამრიოს! (წამოწვება
მოღზე)

ლემონი: (შემოდის) ზოი, ღამეო, ნელსურნელებით გაეღენთილო, ვით სამოთხის კირველო
ღამევი (მეფის ასული შეამჩნევს და ჩუმად მიუახლოვდება)

ლენა: (თავისთვის ამბობს) კელა სიზმარში ვიკვიებოდა, ღამეს ღრმა ძილი დაეუფლა, ჩრდილი
დაეფინა ღაწვებზე და სუნთქვა გაუიშვიათდა. მთვარე მძინარე ბაღლივითაა, ბუნ-
ჩულა სახეზე ოქროს დაღალედაფენილი. ო, ძილი სიკვდილია მისი. მიცვალე-

ბულ ანგელოსივით მრუმე ბალიშზე მისვენებულს ვარსკვლავები სანთლებივით უნთია ირგვლივ. საბრალო ბაღლი მწუხარე, მკვდარი და მარტოდმარტო!

ლეონი: თეტრკაბიანო, ზეწამოდექი, მოდი, გააცილე მიცვალებული და სულთათანა უმღერე ამაღამ!

ლენა: ვინ შელაპარაკება?

ლეონი: სიზმარი!

ლენა: ღმერთმა გიკურთხოს სიზმარი!

ლეონი: ღმერთმა სიზმარი გიკურთხოს და ჩემი თავი სიზმრად მოგივლინოს.

ლენა: სიკვდილია სიზმართაგან ყველაზე უფრო კურთხეული.

ლეონი: მაშინ მოგესიკვდილისანგელოსები და მის ფრთებივით შენს თვალთა ზედა დაივანებენ ჩემი ბაგენი. (ქალს აკოცებს)

ო. ტურფა გვაშო, ისე გშვენიშ შავი ღამის სუღარა, რომ ბუნებას სიცოცხლეს შეაჭავრებ და სიკვდილს მოანატრებ!

ლენა: არა, გამიშვი (წამოიჭრება და მსწრაფლ გაეცლება)

ლეონი: შეტისმეტი მომივიდა ამ ერთმა წამმა ჩემი ცხოვრება მთლად დაიტია. ახლა თუნდ მოვკვდე! უკეთესს ვანა რას მიქადის უფალი აი, სამყარო ქაოსიდან გამოიკვეთა და სიტურფის შარავანდმოსილი, ფშვინავს, ფეთქავს და ჩემსკენ მოილტვის. დედამიწა მეწამული ოქროს თასია, შუქი ჩახჩახებს და კიდევ გადმოიფრქვევა, შუაგულში კი ვარსკვლავები მარგალიტებრ აირეკლებიან. ნეტარების იმ ერთმა წუთმა მირონის ჭურჭლად გადამაქცია, ჩაყვინთე, წმინდაო თასო! (მდინარეში ჩასახტომად გაემზადება)

ვალერიო: (შემოვარდება და ხელს ჩაავლებს) შესდექით, თქვენო უგანათლებულესობავ!

ლეონი: თავი დამანებე!

ვალერიო: თავს დაგანებებთ, თუ ინებებთ და წყალს მოეშვებით!

ლეონი: რეგვენო!

ვალერიო: თქვენო უმაღლესობავ, როგორ გეკადრებათ რომანტიკულად განწყობილი ლეიტენანტის საქციელი: ფანჯრიდან გინდათ ისროლოთ სასმისი, სატრფოს სადღეგრძელოდ ამ წუთს გამოცლილი.

ლეონი: მგონი, მართალი ხარ.

ვალერიო: ღამშვიდდით, რაკი ამაღამ მიწაში არ განისვენებთ, მიწაზე მაინც მოისვენეთ. ისე, აქაური სასტუმროს საწოლებზე დაწოლაც თავის მოკვლის მცდელობა იქნებოდა. თივის დოშაკზე მკვდარივით გაიშოტები და კოლოები დაგესევინა ცოცხლად.

ლეონი: კი, ბატონო. (ბალახზე წამოწვება) ადამიანო, რა მშვენიერი თვითმკვლელობა დამაშლევინე! ჩემს სიცოცხლეში ეგზომ დიდებულ წუთს ვეღარ ვიპოვი საამისოდ; ამინდიც რომ ხელსაყრელია! თუმც ახლა უკვე შეშეცვალა გუნება. ამ ყვითელ-ჩიბიანმა და ცისფერშარვლიანმა ვაუბატონმა გამიფუჭა ყველაფერი. ღმერთო, მომივლინე მდაბიო კაცის ჯანმრთელი ძილი.

ვალერიო: ამინს შე კი ამაღამ კაცის სიცოცხლის გადამრჩენის წმინდა სინილისი შეშინახავს და გამათბობს.

ლეონი: ძილი ნებისა, ვალერიო!

მ ე ს ა მ ე მ ო მ მ ე დ ე ბ ა

კირველი სენა

ლეონი, ვალერიო

ვალერიო: ცოლს ირთავთ? როდის აქეთ გადაგექცათ ქორწინება მარადიული კალენდრის შესაფერ ხაქმედ?

ლეონი: ნუთუ არ იცი, ვალერიო, კაცთა შორის უშვირესი ისე დიდია, ერთი სიცოცხლე

არც გეყოფა, ჭეროვანი სიყვარული რომ მიაგო! ზოგსა ჰგონია, ჩემი ყოველი საქციელი სხვაზე აღმატებულიაო, სიკეთიანი და წმინდა. ამგვარი უზარეული ქედმაღლობა ხალხს მოხწონს და რატომ მოვაკლო სიამოვნება?

ვალერიო: ნათქვამი ფრთად ჰუმანური და ცხოველთმოყვარული გამოგივიდათ მაგრამ იცის კი ქალმა, თქვენ ვინ ბრძანდებით?

ლემონი: ისღა იცის, რომ მე ვუყვარვარ.

ვალერიო: თქვენს უმაღლესობას თუ მოეხსენება ქალის ვინაობა?

ლემონი: რეგვენო! აბა მიხაკს ან ცვარ-მარგალიტს ჰკითხე სახელი!

ვალერიო: ქალი თურმე რაღაცას წარმოადგენს! ისე კი აუგად ხსენება გამოგივიდა, პოლიციის მოხელის შესაფერი. მო, მაგრამ რა მოვახერხოთ? მამინისტრობას ხომ მომანიჭებთ, ბატონიშვილო, უკეთუ დღეს, მამათქვენის წინაშე იმ იგავიუწვდომელ, უსახელო ასულს ქორწინების საიდუმლოთი დაუკავშირდებით? მომეცით სიტყვა!

ლემონი: სიტყვას გაძლევ!

ვალერიო: ბოგანო ვალერიო მოწინებით უნდა წარსდგეს მისი მაღალაღმატებულების, უფალი მინისტრის, ვალერიო ფონ ვალერიენტალის წინაშე! „რა უნდა ამ ვაჟბატონს? მე მას არ ვიცნობ. მომშორდი, ცელქო!“ (გაიქცევა, ლემონი უკან გამოეკიდება)

გეორგ სცენა

ღია მოედანი პეტერ მეფის სასახლის წინ. გუბერნატორი. მასწავლებელი. საკვირაო ტანსაცმელში გამოწყობილ გლეხებს ნაძვის რტოები უჭირავთ ხელში.

გუბერნატორი: მოწყალო ბატონო მასწავლებელო, თქვენს ხალხს თავი როგორ უჭირავს?

მასწავლებელი: გაჭირვებაში თავი ისე უჭირავთ, რომ ერთმანეთს საქმე გაუჭირვეს. სასმელს ხარბად ეწაფებიან და სიცხეს აღარ ეპუებიან. ყოჩაღად იყავით, ხალხნო! ნაძვის რტოები ისე აღმართეთ, რომ ტყეს დაემგვანოთ, თქვენი ცხვირები მაშინ მარწყვის იერს მიიღებენ, სამკუთხა ქუდები ნადირის რქებს დაემგვანება, ხოლო ირმის ტყავისგან შეკერილი თქვენი შარვლები ტყის თავზე გადმომდგარ მთვარესავით გაანათებენ. თან კარგად დაიხსომეთ — უკანანი ხულ უნდა ცდილობდნენ წინას გადაასწრონ, რომ ყველას ეგონოს, თითქოს კვადრატის ხარისხში ხართ აყვანილი.

გუბერნატორი: ბატონო მასწავლებელო, თქვენ სიფხიზლეს უნდა ადევნოთ თვალი.

მასწავლებელი: ღიახაც მივადევნე და სიფხიზლისაგან ფეხზე ძლივს ვდგები!

გუბერნატორი: მისმინეთ, ხალხო! პროგრამაში წერია: „ყოველი ქვეშევრდომი ვალდებულია კობტა და სუფთა ტანსაცმლით შეიმოსოს და კარგა დანაყრებული „მაყოფილი იერით ქუჩის პირას დადგეს მწკრივში“. არ შეგვარცხვინოთ!

მასწავლებელი: მაგრად დადექით! როცა უგანათლებულები ნეფე-დედოფალი ჩამოივლის, ნუ მოჰყვებით ყურის ფხანასა და ცხვირის მოხოცვას. სახეზე ჭეროვანი აღტაცება აღიბეჭდეთ, თორემ ბეჭებს აგიჭრებენ. შეიგნეთ, რაოდენ ზრუნვას იჩენენ თქვენთვის: სწორედ ისე დაგაყენეს, რომ ქარი სამზარეულოდან თქვენსკენ მოდიოდეს და თქვენც ცხოვრებაში ერთხელ მაინც გაიგებთ მწვადის ხუნს. დაიხსომეთ გაკვეთილი? ჰა? ვი!

გლეხები: ვი!

მასწავლებელი: ვატ!

გლეხები: ვატ!

მასწავლებელი: ვივატ!

გლეხები: ვივატ!

მასწავლებელი: ასე, ბატონო, ხომ ხედავთ, როგორ მოგვემატა ჰკუა-გონება. წარმოიდგინეთ, „ვივატ“ ლათინურია. ამ საღამოს ბალ-მეჭლისი უნდა გავმართოთ ჩინებული — შარვალგამოგლეჩილების, ჯუბადაფლეთილთა და ცემისაგან სახედალურჭებულების წეიში.

მესამე სცენა

დიდ დარბაზში თავი მოუყრიათ მორთულ-მოკაწმულ ქალებსა და მამაკაცებს. წინა/პლანზე სახლთუხუცესი და რამდენიმე მსახური.

ქრისტეშვილი
გონიეროსიანი

სახლთუხუცესი: სავალალო! ყველაფერი ოხრად რჩება — მწვადი შრება, მილოცვები ხუნდებია! განამებული საყულოები მელანქოლიური ღორის ყურებივით არიან დაუქვეტილი. გლახუკებს თმები და ფრჩხილები მოეწარდათ. ჭარისკაცებს კულულები ჩამოეშალათ. თორმეტ უბიწო ასულთაგან ერთიც არაა, მორიწონტალური მდგომარეობა რომ არ ერჩივნოს ვერტიკალურს.

პირველი მსახური: თეთრკაბიანი ასულები არაქათგამოცლილ ანგორის კურდღლებს დაემსგავსნენ და კარის პოეტი მათ გარშემო დაღრუტუნებს, ვით ნადვლიანი ზღვის ღორი. ბატონი ოფიცრები უწინდელივით გაშტრინკული ვეღარ დადიან, სეფექალები მარილის ფაცრებივით აყუდებულან და მათ ყელსაბამებზეც თითქოს მარილია გამოკრისტალებული.

მეორე მსახური: თავს დიდად არ იწუხებენ. ისე, აუგს ვერ იტყვი — თავის ადგილზე აქვთ ყველაფერი. გულახდილები თუ არ არიან, გულისპირი აქვთ სამაგიეროდ ახლიჩახსნილი.

სახლთუხუცესი: დიან, თურქეთის იმპერიის რუქასავით მოუჩანთ დარღანელი და მარმარილოს ზღვა. მომშორდით, აბეზრებო! ფანჯრისაკენ! მისი უდიდებულესობა მობრძანდება. (შემოდინ პეტერ მეფე და სახელმწიფო საბჭოს წევრები)

პეტარი: მაშასადამე პრინცესაც გაქრა. ნუთუ ჯერ კიდევ არ გამოჩნდა კვალი ჩვენი საყვარელი ტახტის მემკვიდრისა? ჩემი ბრძანება შეასრულეთ? საზღვრებს კარგად უთვალთვალდებთ?

სახლთუხუცესი: დიან, თქვენო უდიდებულესობავ ამ ფანჯრიდან ხელი იშლება და უმკაცრეს ზედამხედველობას შეგვაძლებინებს. (პირველ მსახურს მიმართავს) რა შეამჩნიე?

პირველი მსახური: იმპერიის ტერიტორია გადმოჭრა ძაღლმა, რომელიც პატრონს ეძებდა.

სახლთუხუცესი: (მეორეს მიმართავს) შენა?

მეორე მსახური: ჩრდილოეთის საზღვრის პირას ვილაცა დასეირნობს, მაგრამ უფლისწული კი არ არის, მას მაშინვე შევიცნობდი.

სახლთუხუცესი: შენა?

მესამე მსახური: მოშიტვეთ, მაგრამ — ვერაფერი!

სახლთუხუცესი: ვერაფერი შვილი ყოფილხარ. პოდა შენ?

მეოთხე მსახური: მეც არაფერი!

სახლთუხუცესი: შენ კიდევ უარესი.

პეტარი: სახელმწიფო საბჭოს წევრნო, განა მე არ გადავწყვიტე, რომ ჩემი სამეფო უდიდებულესობა დღევანდელ დღეს განარებული უნდა ყოფილიყო ქორწილით? განა მტკიცეზე უმტკიცესი არ იყო ჩემი გადაწყვეტილება?

პრეზიდენტი: დიან, თქვენო უდიდებულესობავ, ასე დაიწერა და შევიდა ოქმში.

პეტარი: ხომ მომეტრა თავი, გადაწყვეტილი თუ არ განვახორციელე?

პრეზიდენტი: თუკი ხაერთოდ დასაშვებია შელახვა თქვენი უდიდებულესობის ღირსებისა, მაშინ სწორედ იქნებ ამ შემთხვევამ შეგილახოთ იგი.

პეტარი: სიტყვა მოგვცით აკი მეფური! მეც ავდგები და საქმედ ვაქცევ ჩემს სურვილს — ვიმზიარულე! (ხელებს მოიფშვნეტს) ოი, როგორ გავმზიარულდი!

პრეზიდენტი: ყოველი ჩვენგანი იზიარებს თქვენი უდიდებულესობის გრძნობებს, როგორც ჯერ არს და ქვეშევრდომებს რაც შეგვიძლია.

პეტარი: რა ვუყოთ ამდენ სიხარულს! კამერჰერებს წითელ მუნღირებს ვუბოძებ, რამდენიმე კადეტს ლეიტენანტობას მივანიჭებ, ჩემს ქვეშევრდომებს ნებას დავრთავ... მაგრამ ქორწილი? განა განკარგულების მეორე ნაწილი არ გვეუბნება, რომ ქორწილი უნდა გადაგვებადა?

პრეზიდენტი: დიან, თქვენო უდიდებულესობავ!

პეტარი: პო, მაგრამ თუ უფლისწული არ მოვიდა და არც პრინცესა?

- პრეზიდენტი: დიან, თუ უფლისწული არ მოვიდა და არც პრინცესა, მაშინ...
- პეტიტი: მაშინ, მაშინ?
- პრეზიდენტი: მაშინ ისინი ველარ დაქორწინდებიან.
- პეტიტი: დაცა, ეს დასკვნა ლოგიკურია? თუკი... მაშინ... სწორია! მაგრამ ჩემი სიტყვა? ჩემი მეფური განკარგულება?
- პრეზიდენტი: თქვენმა უდიდებულესობამ ნუგეში შპოვოს სხვათა უდიდებულესობასთან მეფური სიტყვა ისეთი რამაა, ისეთი რამ, ისეთი რამ, რაიც არაფერს წარმოადგენს.
- პეტიტი: (მსახურს მიმართავს). ვერაფერი შენიშნეთ?
- მსახური: ვერაფერი, თქვენო უდიდებულესობავ, სულ ვერაფერი.
- პეტიტი: მე კი გადავწყვიტე შემხიარულა საათი როცა ნეთორმეტედ დარეკავდა, უნდა და მეწყო მხიარულება და სრული თორმეტი საათი უნდა მელხინა... ახლა კი მელანქოლია მეუფლება.
- პრეზიდენტი: ქვეშევრდომთ. ყველას მოვუწოდებთ გაიზიარონ განცდები მისი უდიდებულესობისა!
- სახლთუხუცესი: იმ პირთ, რომელთაც ცხვირსახოცი თან არა აქვთ, ტირილი ეკრძალებათ, ზრდილობის გულისათვის.
- პირველი მსახური: მოიცათ! რაღაცას ვხედავ. წინაა გამოშვებული ცხვირით დანარჩენი საზღვარს ჭერ არ გადმოსცდენია. აი, კაცი გამოჩნდა და კიდევ ორი პიროვნება სხვადასხვა სქესის.
- სახლთუხუცესი: საით მიეშურებიან?
- პირველი მსახური: ჩვენგან მოდიან, სასახლეს მოუახლოვდნენ. აი, ისინიც! (ვალერიო, ლეონი, გუვერხანტი ქალი და მეფის ასული შემოდიან ნილაბაფარებულნი)
- პეტიტი: ვინ ბრძანდებით?
- ვალერიო: ვიცი განა? (სათითაოდ ჩამოიხსნის რამდენიმე ნილაბს) ეს მე ვარ? თუ ესა ვარ? ანდა ესა. ჭეშმარიტად შიში მიბურობს, ასე მოხსნა-გახდაში სულ არ გავიფიქვანა და დავიშალო.
- პეტიტი: (შეცბუნებული) ბოლოს და ბოლოს გაგვაგებინეთ ვინა ხართ, რა ხართ!
- ვალერიო: ნება თქვენია! მაშინ, ბატონო ჩემო, ჩამოაფარეთ ამ სარკეებს და თქვენი პრიალა ღილებიც მიჩქმალეთ და ნუ მიცქერით იმგვარი მზერით, თითქოს თქვენს თვალთა ანარეკლი ვიყო, თორემ მე თავად ველარ გავიგე, ჭეშმარიტად რას წარმოვადგენ.
- პეტიტი: ამ კაცმა თავგზა ამიბნია, სასო წარმევეთა!
- ვალერიო: მინდა დიდად პატივცემულ მაღალ საზოგადოებას ვაუწყო, რომ მსოფლიოში სახელგანთქმული ორი მოსამართი თოქინა ჩამოვიდა, ხოლო მესამე და ყველაზე საოცარი მე გახლავართ და, რომ არ ვიცოდე ჩემი ვინაობა, ნუ გაიოცებთ, რადგან თავად ისიც არ ვიცი, რას ვლაპარაკობ და არც ის ვუწყვი, რომ ეს არ ვიცი, უნდა ვივარაუდოთ, რომ ასე მალაპარაკებენ და ნამდვილად კი ცოლინდრები და რუმბები ამბობენ ყოველს. (ენამოჩლექით იტყვის) აი, შეხედეთ, ბატონებო და ქალბატონებო — ორი პირი, ორთავე სქესის, მამათა და დედათა წარმომადგენელი, ბატონი და ქალბატონი, ხელოვნებისა და მექანიკის ნაწარმოებია ხუფთა, მუყაოს გარსი და საათის ზამბარა. ყოველ მათგანს ლალის პატარა, პაწაწინა ზამბარა დაჰყვება მარჯვენა ტერფზე, ნიკის ფრჩხილქვეშ. ოდნავ დაწოლა კმარა, — მექანიკში მაშინვე ჩაირთვება და მთელი ორმოცდაათი წელი იტრიალებს. იმდენად სრულქმნილი პირები არიან, სხვა ადამიანთაგან იქნებ ველარც გამოგვეჩიო, მუყაოს გარსი რომ არ გვეგულვოდეს კანის ადგილას. ეგებ ადამიანთა საზოგადოების ნაღდ წევრებად იქცნენ კიდევ. ენამ ტკბილგერმანულმა კეთილშობილთა ნიშატი დაამჩნია. ზნეკეთილნი არიან ფრიად — საათი დარეკავს და — ადგებიან, საათი დარეკავს და — სადილად დასხდებიან, საათი დარეკავს და — დასაძინებლად დაწვებიან. საკმლის მონელება ნორმალური აქვთ, რაც მიგვანიშნებს მათს უზადო პატიოსნებას. წესი და რიგი არ ეშლებათ, — ქალბატონმა ერთი სიტყვაც არ იცის შარვლის ცნების შესაბამისი, ვაებატონი კი არ იკადრებს კიბეზე ასვლისას მანდილოსნის უკან სიარულს, ხოლო ჩამოსვლისას კი — წინ გასწრებას. განსწავლულნიც არიან ფრიად — ქალი ახალ ოპერას გიმღერებს ნებისმიერს.

ვაჟი კიდევ მანუეტებს ხმარობს. შიაკციეთ ყურადღება, ქალბატონებო და ბატონებო, ისინი ახლა საინტერესო სტადიაში იმყოფებიან — საცნაურ ზეგება შექნიშში სიყვარულისა, — ვაჟმა მანდილი ჩამოართვა ქალს რამდენიმეჯერ, ქალმა ზეცისკენ აღაპრო თვალნი. ორივენი ჩურჩულით იმეორებენ: ზღობა, სიყვარული, იმედის შეხმატკბილებულნი არიან და ერთი პატარა ჩიტკნულს ქვლიათ: ამინ!

გინგლირისეკა

პეტარი: (ცხვირზე მიიდებს ხელს) დაგვისურათხატა. დასურათხატება? თუ აღამიანს სურათხატოვნად ჩამოაბრჩობენ. ვანა მართლა ჩამოაბრჩობა არ გამოვა?

პრეზიდენტი: მომიტევეთ. თქვენო უდიდებულესობავ ასე ბევრად უკეთესია, რადგან იმ კაცს არაფერი ეტკონება და ჩამოაბრჩობით კი მაინც ჩამოაბრჩობენ.

პეტარი: ახლა კი მივხვდი. ქორწილი უნდა გადავიხადოთ, ხატოვანი, სურათოვანი. (ლენასი და ლეონსისაკენ გაიშვერს ხელს) აი — პრინცესა და ესეც მეფისწული. შე საქმედ ვაქცევ სურვილს ჩემსას — ვიმზიარულებ. აბა, ზარები დააგუგუნეთ! მოამზადეთ მილოცვები! ცოცხლად. ბატონო კარის მოძღვარო! (კარის მოძღვარი წინ წარსდგება, ჩაახველებს და ზედიზედ აპხვდავს ზეცას).

ვალერიო: შეუდექით საქმეს! სახის მანქვას მოეშვი, შეჩვენებულო, და შეუდექი დაიწერ! კარის მოძღვარი: (თავგზააბნეული) უკეთუ ჩვენ... ანდა, ანუ... მაგრამ...

ვალერიო: ვინაიდან და რადგანაც...

კარის მოძღვარი: ამიტომ...

ვალერიო: სამყარო ვიდრე შეიქმნებოდა...

კარის მოძღვარი: როს...

ვალერიო: ღმერთს დარდები მოეძალა...

პეტარი: მოკლედ მოსტერი, ჩემო კარგო!

კარის მოძღვარი: (დაწოშმისდება). გნებავთ თუ არა, ლენას, თქვენო უმაღლესობავ, უფლისწულო პოპოს ქვეუნიას, და ინებებთ თუ არა, თქვენო უმაღლესობავ, ქალბატონო ლენა, პიპის ქვეუნიას მეფის ასულს, თუ ინებებენ თქვენი უმაღლესობანი, პატრივისცემის, სიყვარულის კავშირით დაუკავშირდნენ ერთურთს, მაშინ ხმამაღლა და გარკვევით გვიბრძანეთ „დიახ“.

ლენა და ლეონსი: დიახ!

კარის მოძღვარი: თუ ახეა დამილოცნიხართ!

ვალერიო: ლაზათიანად მოკრა და დაამთავრა. ასე შეუქმნია უფალს კაცი და ქალი და ამასთან სამოთხის ყველა ცხოველი. (ლეონსი ნილაბს მოიხსნის)

ყველანი: პრინცი!

პეტარი: პრინცი, ჩემი ვაჟიშვილი დავიღუპე, მომატყუებს! (მეფის ასულისკენ გაიწევს) რას მიქვია ამისთანები ვბრძანებ, გაუქმდეს ყველაფერი!

გუვერნანტი ძალი: (ტოიუმგვალური ექსტრით ჩამოხსნის ნილაბს მეფის ასულს) მეფის ასული!

ლეონსი: ლენა?

ლენა: ლეონს?

ლეონსი: ო, ლენა, ვგონებ სამოთხეში ვიყავ გაპარული!

ლენა: მომატყუებს!

ლეონსი: მომატყუებს!

ლენა: რაა შემთხვევა!

ლეონსი: ჰოი, განგებაე!

ვალერიო: მოდი და ნუ გაგეცინება. თქვენი უმაღლესობანი მართლაც შემთხვევამ შეჰყარა ერთად და იმედია, შემთხვევის მადლით შეიტკბობენ ერთმანეთს.

გუვერნანტი ძალი: რა ნახა ჩემმა ბებერმა თვალემა! პრინცი ყოფილა ის მოგზაური აწ დაშვილებით შემიძლია აღვესრულო.

პეტარი: შეიღებო, სულით ხორცამდე შემძრა სიხარულმა. ყველაზე ბედნიერი ვარ კაცთა შორის. ამასთან მიხდა მმართველობის სადავეები საწეიმოდ გადმოვცე შენ, ჩემო ძეო. ხოლო თავად კი წყნარსა და უშფოთველ ფიქრს შევუდგები. შეიგლო ჩემო, ეს ობლები უნდა დამითმო. (სახელმწიფო საბჭოს წევრებზე მიანიშნებს). წამობრძანდით: ბატონებო, უნდა ვიფიქროთ, უშფოთველად უნდა ვიფიქროთ!

(გაგა და სახელმწიფო საბჭოს თან გაიყოლებს).

იმ კაცმა წელან თავგზა ამიხნია და უნდა დავშოშინდე.

ლეონსი: (დამსწრეთ მიმართავს). ბატონებო! ჩემი მეუღლე და მე ვწუხვართ ურჩილ, რომ დღეს ამდენ ხანს გიმსახურეთ. დგახართ დამაშვრალნი და ჩვენ აღარაფრის გულისათვის აღარ ვაპირებთ განოცდას თქვენი გამძლეობისა. ახლა შენ წაბრჭანდი, მაგრამ არ დაივიწყოთ თქვენი სიტყვები, ქადაგებანი და ლექსები, რადგანაც, ხვალ ეს საამო დღესასწაული კვლავ თავიდან ეშხით უნდა დავაგრიოლოთ; ნანვამდის! (ლეონსის, ლენასი, ვალერიოსა და გუგერნანტი ქალის გარდა ყველა გადის).

ლეონსი: აი, ლენა, ხედავ, როგორ აგვევსო ჭიბეები თოჯინებითა და სათამაშოებით, ხუდ და იტენა. რა ვუყოთ? უღვაშები გავუკეთოთ და ხმლები შევაბათ? ანდა იქნებ ფრაკებში გამოვანყოთ და ინფუზორიების მაგვარი პოლიტიკა და დიპლომატია შეთავაგონოთ, ჩვენ კი მიკროსკოპით დავაკვირდეთ? იქნებ არღანი გირჩევნია, არღნის მანგებზე მოცანცალე, რძესავით თეთრი და კონტა ტყის თავგები? გინდა, თეატრი დავაარსოთ? (ლენა მიეხუტება ვაჟს და თავს გააქნევს) მე უკეთ ვიცი, რაც გეამება: დავამტკრევიოთ ყველა საათი, ავკრძალოთ ყველა კალენდარი და დროის აღრიცხვა ვაწარმოოთ მხოლოდ ვარდფურცლობისა და ნაყოფთა და ყვავილთა კვალად. ჩვენს პატარა სახელმწიფოს დიდი სარკეების რკალი მოვავლოთ, რომ ზამთარი გაქრეს და ზაფხულის მცხუნვარება კაპრიხა და ისკიას სადარი იყო, და მთელი წელიწადი დავინთქმებით იებსა და ვარდებში, ციტრუსებსა და დაფნებში.

ვალერიო: როცა მინისტრი გავხდები, დეკრეტს გამოვცემ: ვისაც ხელებზე კოყრები გაუჩნდება, ზედამხედველობა დაუწესონ, ვინც მუშაობით თავს შეიწუხებს, სისხლის სამართლის პასუხისგება დააკისრონ; ყველა, ვინც წვითა და დავით მოიპოვებს პურს არსობისას, შლეგად შერაცხონ, კაცთა მოდგმისათვის სახიფათოდ; ჩვენ კი ჩეროში დავივანებთ და ღმერთი მოგვივლენს მაკარონს, ნესვებს, ლედვს, მადლს ხიმღერისა, ტანის ხიმრთელეს და მარგებელ რელიგიას!

